

Energie- en klimaatactieplan

Het addendum bij het energie- en klimaatactieplan van

Balen

kwam tot stand met de hulp van provincie Antwerpen en IOK

0 Inleiding

In 2019 ondertekende Balen het Burgemeestersconvenant 2030 voor klimaat en energie. Op 06/09/2021 keurde de gemeenteraad het energie- en klimaatactieplan goed. Dit omvatte een probleemanalyse, de visie en doelstellingen richting 2030 en acties voor de periode 2020-2025. Dit engagement voor een gezonde en leefbare regio werd hernieuwd tijdens de Staten-Regionaal van de Kempen op 13/06/2025.

In dit addendum worden binnen het kader van dit energie- en klimaatactieplan: (i) bijkomende of gewijzigde strategische en operationele doelstellingen geformuleerd; (ii) de acties tijdens de meerjarenplanning 2026-2031 weergegeven; (iii) steracties diepgaander uitgewerkt en (iv) de klimaatbegroting weergegeven. In de bijlage vindt men een volledig overzicht van alle doelstellingen en indicatoren van het aangepaste klimaatactieplan.

Het [Burgemeestersconvenant voor Klimaat & Energie](#) werd in 2008 door de Europese Commissie gelanceerd met de ambitie om lokale besturen te engageren om de klimaat- en energiedoelstellingen van de Europese Unie te behalen en zelfs te overtreffen. Bijna alle steden en gemeenten in Vlaanderen hanteren dit als beleidskader voor hun klimaatbeleid. Ze worden hiervoor ondersteund door de territoriale coördinatoren: de Vlaamse overheid, de provincies en de streekintercommunales.

In de Kempen is het project gekend onder de naam Kempen2030. Ondertekenaars van Kempen2030 concretiseren in deze samenwerking de visie van het Burgemeestersconvenant:

‘Met het burgemeestersconvenant engageren we ons om stappen te zetten richting koolstofarme en veerkrachtige dorpen en steden met toegang tot betaalbare, veilige en duurzame energie. Als onderdeel van het Europees Burgemeestersconvenant zullen we doorgaan met (1) het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen op ons grondgebied, (2) het vergroten van de veerkracht en de voorbereiding op de negatieve gevolgen van de klimaatverandering en (3) het aanpakken van energiearmoede als een van de belangrijkste maatregelen om een rechtvaardige overgang te waarborgen.’

Deze visie wordt in onderstaande hoofdstukken verder vertaald in doelstellingen en acties. Dit addendum werd opgemaakt met ondersteuning van provincie Antwerpen en IOK.

1 Doelstellingen

Het Burgemeestersconvenant en de lokale klimaatplannen zijn opgebouwd rond drie pijlers: mitigatie, adaptatie en energiearmoede.

1.1 Mitigatie: vermindering van de uitstoot van broeikasgassen

Balen wil tegen 2030 **40% minder CO₂** uitstoten t.o.v. 2011¹. Dat wil zeggen dat er in 2030 in Balen nog maximum 46.817 ton CO₂ uitgestoten mag worden.

De doelstelling voor 2030 blijft hetzelfde en ligt in lijn met de Vlaamse en nationale klimaatdoelstelling voor België.² Tegen 2050 zal de hele EU, conform de Europese klimaatwet, klimaatneutraal moeten zijn.

1.2 Adaptatie: de veerkracht versterken

Adaptatie is het proces van aanpassing aan het huidige of toekomstige klimaat en aan zijn effecten, om de nefaste gevolgen ervan af te zwakken of gunstige opportuniteiten te benutten. We integreren klimaatadaptiestrategieën (noodplanning, ontharden, vergroenen, ruimte maken voor water, ventileren, het beheersen van warmteopname en afschermen van klimaatrisico's) in alle facetten van het lokaal beleid, zodat bestaande en toekomstige risico's van hittestress, droogte en wateroverlast kleiner worden.

We vertalen deze ambitie in de volgende drie strategische doelstellingen, die de lokale vertaling zijn van de doelstellingen van het Vlaamse klimaatadaptatieplan.³ Deze zijn telkens ook gekoppeld aan impactindicatoren. Deze drie strategische doelstellingen hebben gemeenschappelijk dat ze de impact van het klimaat willen stabiliseren op het huidige niveau, ondanks de oplopende klimaateffecten door de wijzigende klimaattoestand.

¹ Bron: Alle CO₂-cijfers komen van de inventarissen die VITO maakt in opdracht van het Departement Omgeving en VEKA. Te raadplegen via provincies in cijfers.

² Het is complex om deze doelstellingen met elkaar te vergelijken, aangezien het om verschillende sectoren, broeikasgassen en referentiejaar gaat. Ondertekenaars verbinden zich er toe om: 'middellange- en langetermijndoelstellingen vast te stellen die stroken met de EU-doelstellingen (Vermindering van de uitstoot van broeikasgassen met 55% tegen 2030 t.o.v. 1990) en minstens even ambitieus zijn als onze nationale doelstellingen'.

³ Bron: <https://omgeving.vlaanderen.be/nl/klimaat-en-milieu/klimaat/vlaams-klimaatadaptatieplan>

1.2.1 Hittestress

OD 7.4 We reduceren hittestress in woonomgevingen, zodat het aantal extra overlijdens door hitte niet meer toeneemt.

- *Speerpunt:* Groenblauwe netwerken als basis voor klimaatadaptatie
- *Indicator:* Hitte gerelateerde sterfte. ⁴
- *Eenheid:* Absoluut cijfer
- *Streefwaarde:* 2 hitte gerelateerde sterfgevallen (zelfde waarde als basisjaar)
- *Streefjaar:* 2050
- *Basisjaar waarde:* 2 hitte gerelateerde sterfgevallen per jaar volgens klimatologisch gemiddelde 2000-2019
- *Basisjaar:* 2019
- *Waarde hoog klimaatscenario zonder beleid:* 11 sterfgevallen per jaar in 2050
- *Bedreiging die aangepakt wordt:* Extreme hitte
- *Meest kwetsbare groepen:* Ouderen, kinderen, mensen in slechte huisvesting, mensen met chronische ziektes, personen in een sociaal isolement, daklozen, zwangere vrouwen
- *Bron:* [Hitte-impacttool Departement Zorg](#)

1.2.2 Droogte

OD 7.5 We houden regenwater en oppervlaktewater voldoende vast, zodat waterlopen niet verder verdrogen.

- *Speerpunt:* Groenblauwe netwerken als basis voor klimaatadaptatie
- *Indicator:* Hydrologische droogte: aandeel waterlopen in de gemeente dat (bijna) droogvalt in een gemiddeld jaar.⁵
- *Eenheid:* %
- *Streefwaarde:* Status quo t.o.v. basisjaar (0,2% bijna droge waterlopen in de gemeente)
- *Streefjaar:* 2050
- *Basisjaar waarde:* 0,2 % bijna droge waterlopen tijdens een droogte die gemiddeld om de twee jaar voorkomt volgens het klimatologisch gemiddelde tijdens de periode 1976-2005
- *Basisjaar:* 2005⁶
- *Bedreiging die aangepakt wordt:* Droogte en waterschaarste

⁴ Dit is het aantal geschatte aantal sterfgevallen, tijdens een enkele zomerperiode (1 april - 30 september), die veroorzaakt worden door hitte. Meer info vindt u in de handleiding en rapport over de hitte-impacttool.

⁵ Bijna droge waterlopen in een gemiddeld jaar (% met minder dan 0,25 liter/seconde): aandeel van de bijna droge waterlopen waar het debiet (excl. lozingen) onder de 0,25 l/s zakt tijdens een droge periode die om de 2 jaar voorkomt.

⁶ Het basisjaar 2005 staat hier eigenlijk voor het klimatologisch gemiddelde in de periode 1975 en 2005.

- *Waarde hoog klimaatscenario zonder beleid in 2050: 1,2%*
- *Meest kwetsbare groepen: Landbouwers*
- *Bron: VMM klimaatportaal [via provincies in cijfers](#)*

1.2.3 Wateroverlast

OD 7.6 We zorgen ervoor dat het aantal gebouwen met wateroverlast niet langer toeneemt.

- *Speerpunt: Groenblauwe netwerken als basis voor klimaatadaptatie*
- *Indicator: gebouwen met risico op wateroverlast⁷*
- *Eenheid: %*
- *Streefwaarde: Status quo t.o.v. basisjaar (2,2 % gebouwen met wateroverlast)*
- *Streefjaar: 2050*
- *Basisjaar waarde: 2,2% gebouwen in 2019 met risico op wateroverlast volgens het gemiddelde klimaat tussen 1976-2005*
- *Basisjaar: 2019⁸*
- *Bedreiging die wordt aangepakt: wateroverlast en overstromingen*
- *Waarde hoog klimaatscenario zonder beleid in 2050: 4,2%*
- *Meest kwetsbare groepen: Alle groepen*
- *Bron: VMM Klimaatportaal via [provincies in cijfers](#).*

1.3 Energiearmoede verlichten

Hoe zorgen we ervoor dat de klimaattransitie sociaal rechtvaardig gebeurt? Heel wat mensen kunnen hun energiefactuur nu al met moeite betalen. Investeren in een warmtepomp of een elektrische wagen is dan helemaal onhaalbaar. De strijd tegen energiearmoede en een rechtvaardige transitie zijn daarom vanaf 2025 een derde, nieuwe pijler van het Burgemeestersconvenant voor Klimaat & Energie, naast mitigatie en klimaatadaptatie.

Tijdens het komende meerjarenplan 2026-2031 onderneemt Balen acties die ervoor zorgen dat meer mensen hun energiefacturen kunnen betalen, hun woning duurzaam kunnen koelen of verwarmen en voldoende klimaatvriendelijke mobiliteitsopties hebben om deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk leven. We nemen daarom de volgende strategische doelstelling op.

⁷ Aantal gebouwen dat getroffen wordt door afstroming bij intense regenval met een kans van eenmaal in de 1.000 jaar. Dit omvat ook de gebouwen met een grotere kans op wateroverlast.

⁸ Basisjaar is 2019 omdat de status quo is berekend op basis van kaarten met gebouwen uit 2019 en volgens het klimatologisch gemiddelde in de periode 1976 en 2005.

We zetten actief in op het aanpakken van de energiearmoede in de periode 2025-2030 om zo een rechtvaardige transitie mogelijk te maken.

In Vlaanderen ervaarde in 2022 16,4% huishoudens een vorm van energiearmoede.⁹ Gezinnen in energiearmoede besparen zodanig op hun verbruik dat ze hun woning niet adequaat verwarmen, kampen met veel te hoge energiekosten in verhouding tot hun inkomen en/of vrezen om financiële redenen hun woning niet te kunnen verwarmen. Zo stapelen schulden op of zetten gezinnen zichzelf in de kou om deze te vermijden. Er zijn geen lokale cijfers beschikbaar die duidelijk aangeven hoeveel mensen zich in energiearmoede bevinden. Op basis van een vergelijking van verschillende indicatoren rond armoede ligt het aandeel gezinnen in energiearmoede in Balen vermoedelijk lager dan het Vlaamse gemiddelde.¹⁰ Het aandeel van de huishoudens dat aangeeft betalingsmoeilijkheden te hebben om de factuur voor energie en water te betalen (7%), ligt in Balen ook een beetje lager dan het gemiddelde in Vlaanderen.¹¹

Deze strategische doelstelling wordt daarom verder geconcretiseerd in nieuwe operationele doelstellingen rond lokaal beschikbare en relevante indicatoren zoals gezinnen met betalingsmoeilijkheden en sociale huisvesting.

1.3.1 Betalingsmoeilijkheden

Ontbindt een leverancier het contract met een gezin vanwege betaalachterstanden? En vindt dat gezin niet tijdig een andere leverancier? Dan wordt hij klant bij de distributienetbeheerder Fluvius. Die neemt in Vlaanderen de rol van sociale leverancier op zich. Dit is de meest geschikte lokale indicator om het aantal gezinnen met betalingsmoeilijkheden op te volgen.

OD 4.3 Het aantal huishoudens met moeilijkheden om de energiefacturen te betalen, daalt met minstens 25%.

- *Speerpunt:* Privaat gebouwenpatrimonium transformeren
- *Indicator:* Huishoudelijke afnemers beleverd door Fluvius als sociale leverancier wegens wanbetaling voor elektriciteit en gas
- *Eenheid:* % en absoluut

⁹ Bron: Barometer Energiearmoede: https://media.kbs-frb.be/nl/media/10491/Barometer_Energiearmoede_2023_DEF

¹⁰ Bron: Armoederapport [Provincie in Cijfers](#)

¹¹ Bron: Betalingsmoeilijkheden energie en water uit de stads en gemeentemonitor via [Provincie in Cijfers](#). Cijfers voor 2023.

- *Streefwaarde elektriciteit:* 1,5% (Basiswaarde*0,75) of 149 gezinnen
- *Streefwaarde aardgas:* 0,8% (Basiswaarde*0,75) of 86 gezinnen
- Streefjaar: 2030
- *Basisjaar waarde elektriciteit:* 2,0% of 198 gezinnen
- *Basisjaar waarde aardgas:* 1,1% of 114 gezinnen
- *Basisjaar:* 2025
- *Bron:* [Open Data Fluvius](#)

1.3.2 Sociale huisvesting

Sociale woningen zijn een sociaal rechtvaardige klimaatmaatregel. Ze combineren drie doelen: betaalbaar wonen, verlaagde energiekosten en verminderde uitstoot voor een publiek dat onvoldoende terecht kan op de private koop of huurmarkt. De uitbreiding en renovatie van het patrimonium samen met de woonmaatschappijen is dus een belangrijk voorbeeld van sociaal klimaatbeleid.

Het huidige bindend sociaal objectief (BSO) voor de uitbreiding van het patrimonium loopt eind 2025 af. Dit is het minimumaandeel sociale woningen dat er zou moeten zijn. De Vlaamse Regering engageert zich in het regeerakkoord en de beleidsnota Wonen om vanaf 2026 werk te maken van een nieuw BSO. Concreet wil ze een gewestelijk minimumdoel vooropstellen, dat wordt vertaald naar de werkingsgebieden van de woonmaatschappijen. Lokale besturen krijgen daarbij de ruimte om, in overleg binnen hun werkingsgebied, mee te bepalen hoe dit doel wordt ingevuld. Lokale besturen hebben heel wat instrumenten om dit BSO te realiseren via eigen patrimonium of door woningen te huren.

OD 4.4 Het aandeel sociale huurwoningen stijgt volgens de richtlijnen van het nieuw bindend sociaal objectief.

- *Speerpunt:* Privaat gebouwenpatrimonium transformeren
- *Indicator:* Officiële statistiek sociale huurwoning per 100 particuliere huishoudens
- *Eenheid:* % en absoluut
- *Basisjaar waarde:* 3,7 sociale huurwoningen per 100 huishoudens en 366 verhuurde sociale woningen in totaal, t.o.v. 5,2 sociale huurwoningen per 100 huishoudens in het werkingsgebied van de woonmaatschappij
- *Basisjaar:* 2023
- *Streefwaarde sociale woningen:* de streefwaarden van het nieuw bindend sociaal objectief (nog niet definitief vastgesteld door de Vlaamse Overheid)

- **Streefjaar:** 2030
- **Bron:** [Agentschap wonen in Vlaanderen – provincies in cijfers](#)

2 Acties 2026-2030

Speerpunten	Mitigatie	Adaptatie	Energie- armoede
Gemeentelijk patrimonium -40% tegen 2030, als opstap naar fossielvrij in 2050	☒	☐	☐
Openbaar domein klimaatproof (her-)inrichten	☒	☒	☐
Private ontwikkelingen klimaatproof sturen	☒	☒	☐
Bestaand privaat gebouwenpatrimonium renoveren of transformeren	☒	☒	☒
Systematische keuze voor alternatief vervoer	☒	☐	☐
Transitie van fossiel naar hernieuwbaar	☒	☐	☐
Groenblauwe netwerken als basis voor klimaatadaptatie	☐	☒	☐
Burgerparticipatie	☒	☒	☒

2.1 Gemeentelijk patrimonium -40% tegen 2030, als opstap naar fossielvrij in 2050

Nr.	Mit / Ada / EnA	Actie	Verantwoordelijke	Verwijzing MJP
1	Mit	Stroommakelaar (monitoringsysteem verzamelen data op vlak van energie gem. patrimonium)	Patrimonium ism IOK en Milieudienst	MJP001939
2	Mit	Kruierie: Vervanging LED verlichting theaterlampen	Patrimonium ism VC De Kruierie	MJP000779 (2025)
3	Mit	Masterplan VC Kruierie: studiekosten	Patrimonium ism VC De Kruierie	MJP000730
4	Mit	Masterplan VC Kruierie: Bouwkosten	Patrimonium ism VC De Kruierie	MJP000729
5	Mit	De Puzzel: Vervanging verlichting KO LED	Patrimonium ism De Puzzel	MJP002170 (2025)
6	Mit	De Bosmier: Vervangen plat dak LO + isolatie	Patrimonium ism De Bosmier	MJP001002
7	Mit	De Bosmier: Turnzaal: vervanging dakbedekking (isolatie)	Patrimonium ism De Bosmier	MJP001005
8	Mit	De Bosmier: Vervanging CV-ketel + verwarming klascontainer	Patrimonium ism De Bosmier	MJP002169 (2025)
9	Mit	De Bosmier: Verwarmingsaudit	Patrimonium ism De Bosmier	MJP002143 (2025)
10	Mit	De Bijenkorf: vernieuwing dak kleuterschool (dakisolatie)	Patrimonium ism De Bijenkorf	MJP002158 (2025)

11	Mit	De Bijenkorf: vernieuwen leidendak LO + isolatie	Patrimonium ism De Bijenkorf	MJP001117
12	Mit	De Twinkeling: plat dak kleuterschool (isolatie)	Patrimonium ism De Twinkeling	MJP000981
13	Mit	De Twinkeling: Verlichting refter/polyvalente zaal (LED)	Patrimonium ism De Twinkeling	MJP000983
14	Mit	Bleukens: dakwerken (isolatie)	Patrimonium ism De Bleukens	MJP002149
15	Mit	Bleukens: Renovatie appartement	Patrimonium ism De Bleukens	MJP000913
16	Mit	Vervanging verwarmingsketel sporthal: zonneboiler	Patrimonium ism De Bleukens	MJP002176 (2025)
17	Mit	Studie vervanging verwarmingsketel sporthal, zonneboiler	Patrimonium ism De Bleukens	MJP002177 (2025)
18	Mit	Werf: Vervanging en herstelling daken (isolatie)	Patrimonium ism de werf	MJP002161
19	Mit	Werf: Verwarmingsaudit	Patrimonium ism de werf	MJP002144 (2025)
20	Mit	Relighting gemeente	Patrimonium	MJP002126
21	Mit	Pastorij Wezel: dakbedekking (dakisolatie)	Patrimonium	MJP002175
22	Mit	Infrastructuurwerken jeugdsector (multifunctioneel): oa nieuwbouw jeugdverenigingen in Olmen	Patrimonium	MJP002064
23	Mit	Opstart vastgoedstrategieplan	Patrimonium	MJP002139
24	Mit	Renovatie OCMW-huis	OCMW	MJP000540
25	Mit	Aanpassing verlichting: WZC	OCMW	MJP000145 (2025)
26	Mit	Herstelling dak en veranda's	OCMW	MJP000149
27	Mit	Relighting OCMW	OCMW	MJP002125
28	Mit	Onderhoud IMU: vervanging stookolieketel LOI woning Vaartstraat - Molenveld	Patrimonium	MJP002107 (2025)
29	Mit	Onderhoud gebouwen: dakherstelling LOI woning Vaartstraat	Patrimonium	MJP002108

2.2 Openbaar domein klimaatproof (her-)inrichten

Nr.	Mit / Ada / EnA	Actie	Verantwoordelijke	Verwijzing MJP
30	Ada	Masterplan ontharding en vergroening	Openbare Werken/Groendienst	MJP001922
31	Mit	Mobiliteitsstudie in functie van uitwerking markt Olmen en doortocht Olmen	Openbare Werken/Verkeer	MJP001980
32	Ada	Ontharding Project Olmense markt: studiekosten	Openbare Werken/Groendienst	MJP001887

33	Ada	Ontharding Markt Olmen	Openbare Werken/Groendienst	MJP001924
34	Ada	Heraanleg plantvakken markt	Groendienst/Technische dienst	MJP001868
35	Ada	Boomspiegels centrum aanpakken	Groendienst/Technische dienst	MJP001883
36	Ada	Aanplanten wadi's	Groendienst/Technische dienst	MJP001885
37	Ada	Trage Wegen: plannen en studies	Openbare Werken/Groendienst	MJP001867
38	Ada	Aankoop grond bufferbekken Misseweg	Openbare Werken	MJP001927
39	Ada	Aankoop grond bufferbekken (Kreynsveldloop deel Schakelveld)	Openbare Werken	MJP002232 (2025)
40	Ada	Studie en realisatie bufferbekken (Kreynsveldloop deel Schakelveld)	Openbare Werken	MJP001888
41	Ada	Aankoop grond bufferbekken (Kreynsveldloop deel Holven)	Openbare Werken	MJP002233 (2025)
42	Ada	Studie en realisatie bufferbekken (Kreynsveldloop deel Holven)	Openbare Werken	MJP001889
43	Ada	Balen werkt samen met HidroRio en Aquafin om de rioleringsgraad te verhogen en zoveel mogelijk woningen aan te sluiten op het rioleringsnet, met als doel zuiverdere waterlopen en goed waterbeheer	Openbare Werken	Actie 143
44	Ada	Balen combineert rioleringsprojecten met wegenwerken voor een kwalitatieve openbare ruimte	Openbare Werken	Actie 147-158

2.3 Private ontwikkelingen klimaatproof sturen

Nr.	Mit / Ada / EnA	Actie	Verantwoordelijke	Verwijzing MJP
45	Mit/Ada	BELEIDSPLAN RUIMTE: Balen voert een hedendaags stedenbouwkundig beleid dat vertrekt vanuit een beleidsplan ruimte dat ruimtelijke en maatschappelijke speerpunten bevat die richting geven aan duurzame, veilige en kwalitatieve woonontwikkeling. Daarbij hanteren we een realistisch en toetsbaar kader dat onder meer aandacht heeft voor ontharding en kernversterking.	Bouwdienst	MJP001976 (krediet 2025+2026)

2.4 Bestaand privaat gebouwenpatrimonium renoveren of transformeren

Nr.	Mit / Ada / EnA	Actie	Verantwoordelijke	Verwijzing MJP
46	EnA	Bijdrage financiering HUISdokter Energiehuis Kempen	Dienst Wonen	MJP002021
47	EnA	Bijdrage IOK loketwerking wonen/energie	Dienst Wonen	MJP002022
48	EnA	Bijdrage IOK Woonbeleid (Kempisch Woonplatform en dienstverlening conformiteitsonderzoeken)	Dienst Wonen	MJP002024
49	EnA	Toelage Woonboog	Dienst Wonen	MJP002046
50	EnA	We bieden een laagdrempelig woonloket aan waar inwoners terecht kunnen met vragen	Dienst Wonen, IOK loket GH + energiepunt OCMW	Werkingskosten
51	EnA	Organisatie van allerhande infomomenten, lezingen, webinars, infoblad, nieuwsbrief, etc. ivm energiebesparende maatregelen, renovatie, tips...	Milieudienst, IOK, communicatiedienst	Werkingskosten
52	EnA	Project Papillon: hier kunnen mensen een aantal energiezuinige huishoudtoestellen leasen	OCMW	MJP000474
53	EnA	Administratiekosten Project Papillon	OCMW	MJP000475
54	Mit/Ada	Organisatie klimaattafels in de andere gehuchten (piloot was Wezel)	Milieudienst	MJP0001935-1936
55	EnA	De sociale dienst van het OCMW biedt gerichte ondersteuning aan inwoners die moeilijkheden ondervinden bij het betalen van hun energiefacturen. Hierbij wordt de focus gelegd op de ENERGIESCANS via IOK en de opvolging nadien. Deze scan vormt vaak de start naar een breder energietracjeet op verschillende vlakken met verschillende tools. Mensen kunnen hiervoor terecht bij het Energiepunt.	OCMW	Personeels- en werkingskosten + deel bijdrage Energiehuis Kempen

2.5 Systematische keuze voor alternatief vervoer

Nr.	Mit / Ada / EnA	Actie	Verantwoordelijke	Verwijzing MJP
56	Mit	Bijdrage autodelen: nieuwe elektrische cambio wagens waar mogelijke en haalbaar (1ste in Wezel)	Milieudienst	MJP001953
57	Mit	Fietshelmen en verkeersveilige materialen ondersteuning scholen	Verkeersdienst	MJP002041
58	Mit	Aankopen in het kader van de actie 'Veilig en sportief naar school'	Verkeersdienst	MJP002042
59	Mit	Aankoop en huur materiaal voor fietslessen	Verkeersdienst	MJP000831
60	Mit	Fietsrekken, fietsparkeerplaatsen	Verkeersdienst	MJP002038
61	Mit	Studie fietspadendossier Reit Hoolst Hoolsterberg	Openbare Werken	MJP001929
62	Mit	Herinrichting wegen - Quick Wins naar aanleiding van nieuwe Mobiliteitsplan	Openbare Werken	MJP001909
63	Mit	Mobiliteitsstudie schoolomgeving Rosselaar	Verkeersdienst	MJP001902
64	Mit	Aankoop materialen om toegankelijkheid haltes openbaar vervoer te verbeteren	Verkeersdienst	MJP002027
65	Mit	We stimuleren elektrische mobiliteit door in het RO instrumentarium op te nemen dat er laadpunten voor het opladen van auto's in appartementen moet voorzien worden. Dit wordt in besprekingen en vergunningen meegenomen in het advies van de verkeersdienst. Ook voor fietsen wordt laadinfrastructuur gevraagd.	Bouwdienst	werkingskosten
66	Mit	OCMW: Plaatsen fietsenstalling met oplaadpunten e-bikes	Patrimonium	MJP002098
67	Mit	De Puzzel: Schoor: laadpunten fiets	Patrimonium ism De Puzzel	MJP001020
68	Mit	De Twinkeling: oplaadpunten fietsen personeel	Patrimonium ism De Twinkeling	MJP000988
69	Mit	Opmaak mobiliteitsplan voor de gemeente	Verkeersdienst	MJP002043
70	Mit	Hoppy elektrische fietsen is actief sinds juli 2025	Verkeersdienst	werkingskosten
71	Mit	Actie: Met belgerinkel naar de winkel:	Dienst Lokale Economie	MJP002224

2.6 Transitie van fossiel naar hernieuwbaar

Nr.	Mit / Ada / EnA	Actie	Verantwoordelijke	Verwijzing MJP
72	Mit	Bleukens: uitbreiding PV panelen	Patrimonium ism De Bleukens	MJP002196
73	Mit	Den Travoo: Zonnepanelen	Patrimonium	MJP002099
74	Mit	WZC: warmtepompen	WZC	MJP000144
75	Mit	Zonneboilers seniorenwoingen	OCMW	MJP002110

2.7 Groenblauwe netwerken als basis voor klimaatadaptatie

Nr.	Mit / Ada / EnA	Actie	Verantwoordelijke	Verwijzing MJP
76	Ada	Project Tuinstraten	Milieudienst	MJP001934
77	Ada	Aanplant straatbomen een aanleg plantsoenen	Groendienst/Technische dienst	MJP001864
78	Ada	Herwaardering buurtparken	Groendienst/Technische dienst	MJP001865
79	Ada	Straatbomen centrum vervangen door meerstammige bomen	Groendienst/Technische dienst	MJP001882
80	Ada	Omvormen gras naar duurzame kruidige vegetatie	Groendienst/Technische dienst	MJP001880
81	Ada	Herinrichting begraafplaatsen, vergroening, bloemenweides, meer biodiversiteit,...	Groendienst/Technische dienst	MJP001873
82	Ada	Bloemtorens	Groendienst/Technische dienst	MJP001875
83	Ada	Bebloeming, bol- en knolgewassen	Groendienst/Technische dienst	MJP001876
84	Ada	Boombakken	Groendienst/Technische dienst	MJP001877
85	Ada	Technische behoeften en prestaties acties mbt biodiversiteit	Groendienst/Technische dienst	MJP002008
86	Ada	Beheer exoten op openbaar domein	Groendienst/Technische dienst	MJP001998
87	Ada	Balen kiest bewust voor inheemse planten in haar groenzones en moedigt inwoners aan om ook in hun eigen tuin	Milieudienst/Groendienst	Werkings- kosten

		klimaatvriendelijke keuzes te maken zowel ikv beplanting als verharding: BOK, lezingen, 1001 bomen, workshops, subsidies ontharding en voortuin, beheer exoten op openbaar domein, aanvragen Tegeltuintjes, Tegeltaxi, Tegelwippen, Tuinstraten,...		
88	Ada	Subsidie ontharden en vergroenen particuliere voortuinen	Milieudienst	MJP1937
89	Ada	Infoborden en - campagnes mbt groenbeleid	Groendienst/communicatie	MJP1872
90	Ada	Organisatie Film in het Bos	Kruierie	MJP000861
91	Ada	Aankoop gronden voor bebossing terreinen	Milieudienst	MJP001942
92	Ada	Bebossing van die aangekochte gronden	Milieudienst	MJP001946
93	Ada	Behaag Onze Kempen	Milieudienst	werkingskosten
94	Ada	1.001 bomencampagne (2025 is voorbij nogmaals in 2027 of 2028)	Milieudienst	MJP001950
95	Ada	Natuuromgeving Biesakker	Deskundige jeugdruimtes en jongerencultuur	MJP00765
96	Ada	Organisatie aanplant Geboortekloempjes ism De Bosgroep	Milieudienst	Werkingskosten
97	Ada	Toelage provinciebestuur Antwerpen voor Strategisch Project Grote Nete	Milieudienst/Groendienst/Openbare Werken/Toerisme	MJP001941
98	Ada	Toelage Stichting Kempens Landschap	Milieudienst/Groendienst/Openbare Werken/Toerisme	MJP001957
99	Ada	Subsidie Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete	Milieudienst/Groendienst/Openbare Werken/Toerisme	MJP001956
100	Ada	Subsidies bosgroep	Milieudienst	MJP001955
101	Ada	Toelage Stichting Kempens Landschap in kader van Duinherstel Landschapsdokter	Milieudienst/Groendienst/Openbare Werken/Toerisme	MJP001954
102	Ada	Beheerwerken eigen natuurgebieden	Milieudienst	MJP001940
103	Ada	Project Natuur In Je Buurt: OCMW (met subsidies): tuinen woonzorgcentrum	OCMW (WZC)	MJP000178

2.8 Burgerparticipatie

Nr.	Mit /Ada / EnA	Actie	Verantwoordelijke	Verwijzing MJP
104	Mit/Ada/ EnA	Balen heeft in de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid aandacht voor participatie van de burgers en organiseert op regelmatige basis inspraakmomenten om in dialoog te gaan met de burger.	Dienst communicatie + betrokken diensten	Actie 207 + MJP000736
105	Mit/Ada/ EnA	Toelage Milieuraad	Milieudienst	MJP1969
106	Mit/Ada/ EnA	Acties/vormingen, activiteiten, benodigdheden ikv burgemeestersconvenant/klimaatplan	Milieudienst	MJP001964 -65-66

3 Steracties

3.1 Mitigatie

Uit bovenstaande acties worden drie acties op vlak van mitigatie uitgelicht als steractie. Het zijn de belangrijkste acties van het lokaal bestuur om in te zetten op een daling van de CO₂-uitstoot. Ze betrekken minstens drie verschillende sleutelsectoren op vlak van de uitstoot. Voor deze steracties wordt naast de implementatiekost hieronder ook de verwachte energiebesparing, verwachte extra hernieuwbare energieproductie en CO₂-reductie weergegeven.

Titel	Stroommakelaar
Omschrijving	Monitoringsysteem om data te verzamelen op vlak van energie mbt het gemeentelijk patrimonium
Implementatiekost	14.417 euro
Verwachte energiebesparing	122,17 MWh
Verwachte extra hernieuwbare energieproductie	61,08 MWh
Verwachte CO ₂ -reductie	26,22 ton

Titel	Infrastructuur Jeugdsector
Omschrijving	Nieuwbouw jeugdverenigingen Olmen (multifunctioneel)
Implementatiekost	1.950.000 euro
Verwachte energiebesparing	237,74 MWh
Verwachte extra hernieuwbare energieproductie	8,22 MWh
Verwachte CO ₂ -reductie	91,76 ton

Titel	Bijdragen autodelen
Omschrijving	Verder bekostigen van huidige cambio wagens in de gemeente en waar mogelijk en haalbaar, plaatsen van nieuwe elektrische cambio wagens (2026: Wezel)
Implementatiekost	150.000 euro
Verwachte energiebesparing	24,09 MWh
Verwachte extra hernieuwbare energieproductie	0 (n.v.t.)
Verwachte CO ₂ -reductie	6 ton

Titel	Opmaak mobiliteitsplan voor de gemeente
Omschrijving	Balen stelt een nieuw mobiliteitsplan op dat inzet op duurzame en verkeersveilige verplaatsingen, met actieve betrokkenheid van inwoners en partners
Implementatiekost	150.000 euro
Verwachte energiebesparing	7.351,67 MWh
Verwachte extra hernieuwbare energieproductie	0 (n.v.t.)
Verwachte CO ₂ -reductie	1.878 ton

3.2 Adaptatie

Uit bovenstaande acties worden drie acties op vlak van adaptatie uitgelicht als steractie. Het zijn de belangrijkste acties van het lokaal bestuur om in te zetten op klimaatadaptatie en meer bepaald op de meest relevante klimaatrisico's en meest kwetsbare sectoren.

Voor deze steracties wordt naast de implementatiekost hieronder ook aangeduid welke resultaten van deze actie verwacht wordt en hoe deze zullen bijdragen aan de indicatoren op vlak van klimaatadaptatie.

Titel	Realisatie masterplan ontharding
Omschrijving	Opmaken en realiseren van een Masterplan ontharding en vergroening ism IOK
Implementatiekost	115.000 euro
Verwachte resultaten	Belangrijkste redenen van ontharding zijn het verbeteren van de verkeersveiligheid samen met het vergroenen van het openbaar domein.
Indicator voor verwachte resultaten (bepaal een indicator voor het meest relevante resultaat van deze steractie, inclusief een waarde en eenheid voor die indicator)	11.759 m ² ontharding

Titel	Ontharding Olmense markt
Omschrijving	Herinrichting Olmense markt met aandacht voor ontharding, vergroening en multifunctioneel gebruik om een kwaliteitsvolle en toekomstgerichte publieke ruimte te creëren die uitnodigt tot ontmoeting en ontspanning
Implementatiekost	753.000 euro
Verwachte resultaten	Vergroening van het openbaar domein en 100% infiltratie van hemelwater (lokale infiltratie en opvang voor hergebruik)
Indicator voor verwachte resultaten (bepaal een indicator voor het meest relevante resultaat van deze steractie, inclusief een waarde en eenheid voor die indicator)	929 m ² ontharding

Titel	Aanplant van extra bomen
Omschrijving	Aanplant van straatbomen, 1.001 bomen actie, Behaag Onze Kempen,...
Implementatiekost	235.000 euro
Verwachte resultaten	Aanplant van extra bomen, zowel op publiek domein (straatbomen) als op privaat domein (organiseren van acties 'Behaag onze Kempen' en '1.001 bomen')
Indicator voor verwachte resultaten (bepaal een indicator voor het meest relevante resultaat van deze steractie, inclusief een waarde en eenheid voor die indicator)	2.525 extra bomen

3.3 Energiearmoede

Uit bovenstaande acties wordt één actie op vlak van energiearmoede uitgelicht als steractie. Het is de belangrijkste actie van het lokaal bestuur om in te zetten op het verminderen van energiearmoede. Voor deze actie wordt naast de implementatiekost hieronder ook aangeduid welke kwetsbare groepen met deze actie worden beoogd.

Titel	Optimaliseren energiescans
Omschrijving	De sociale dienst van het OCMW biedt gerichte ondersteuning aan inwoners die moeilijkheden ondervinden bij het betalen van hun energiefacturen. Hierbij wordt de focus gelegd op de ENERGIESCANS via IOK en de opvolging nadien. Deze scan vormt vaak de start naar een breder energietraject op

	verschillende vlakken met verschillende tools. Mensen kunnen hiervoor terecht bij het Energiepunt.
Welke kwetsbare groepen worden met deze actie beoogd	Huishoudens met een laag inkomen

4 Klimaatbegroting

Totaal gemeentelijk budget voorzien voor uitvoering van het klimaatactieplan in deze legislatuur: 16.538.263,30 euro

5 De bestuurlijke aanpak van de klimaattransitie

Hierbij verwijzen we naar hoofdstuk II/3 van het Energie- en klimaatplan 2021 met hierbij een extra verfijning:

Er zullen op korte termijn bijkomende nota's worden opgesteld om een breder overzicht te krijgen: strategische tijdlijn klimaatneutraal richting 2050 en opvolging financiële en personele middelen ikv de acties en prioriteiten.

Ook zullen er regelmatig overlegmomenten zijn (min. 4x per jaar) tussen en met de betrokken diensten, IOK, het MAT en het bestuur om de voortgang van de acties/doestellingen af te toetsen en waar nodig bij te sturen. En hierbij zal duidelijk afgetoetst en afgesproken worden wie welke rol opneemt en wat hierbij de verantwoordelijkheden zijn.

6 Bijlage

6.1 Overzicht indicatoren SECAP incl. addendum

Een overzicht van de meest recente indicatoren die gekoppeld zijn aan de strategische en operationele doelstellingen van het plan vindt u hier: [overzicht indicatoren](https://provincies.incijfers.be/databank?workspace_guid=52c4b324-8f83-402c-862c-e4daa9bccf33)¹²

Instructies bij het raadplegen van de indicatoren:

- Bij het openen van de hyperlink kom je in de databank van Provincies in Cijfers terecht. Er openen zich automatisch heel wat tabbladen met presentaties, waarbij het laatste (meest rechts geplaatste)

¹² https://provincies.incijfers.be/databank?workspace_guid=52c4b324-8f83-402c-862c-e4daa9bccf33

tabblad met presentatie van de cijfers zichtbaar is op je scherm. Je kan met het 'schuifbalkje' onmiddellijk onder de blok van tabbladen van rechts naar links schuiven en zo van het laatste naar het eerste tabblad bewegen.

- De tabbladen zijn per speerpunt gerangschikt (van links naar rechts) en omvatten alle indicatoren die in het klimaatactieplan zijn opgenomen. In de mate van het mogelijke wordt daarbij de volgorde van het actieplan gerespecteerd.

6.2 Overzicht doelstellingen SECAP incl. addendum

1. Gemeentelijk patrimonium -40% tegen 2030, als opstap naar fossielvrij in 2050

- OD 1.1. We reduceren het primair energieverbruik van stookinstallaties en elektriciteitsvraag met 40% tegen 2030 t.o.v. het energieverbruik van 2011.
- OD 1.2. We verhogen de productie van hernieuwbare energie.
- OD 1.3. We bekijken systematisch de alternatieven voor het standaardvervoer.
- OD 1.4. Voor de openbare verlichting schakelen we over op 100% LED tegen 2030.

2. Openbaar domein klimaatproof (her-)inrichten

- OD 2.1 We transformeren de eigen gebouwen en domeinen tot klimaatbestendige sites die hittestress, droogte en wateroverlast verminderen.
- OD 2.2. We vergroenen het grondgebied van Balen.
- OD 2.3. We bundelen wegenwerken om onze straten in één stap klimaatproof te maken.

3. Private ontwikkelingen klimaatproof sturen

- OD 3.1. We halveren het verlies aan open ruimte ten opzichte van de referentieperiode 2005-2019
- OD 3.2. We ondersteunen kwalitatieve kernversterking

4. Bestaand privaat gebouwenpatrimonium renoveren of transformeren

- OD 4.1. We verhogen de renovatiesnelheid zodat in 2050 alle woningen even energiezuinig zijn als een moderne nieuwbouwwoning. In het bijzonder zetten we in op collectieve renovatie. Tussen 2021-2030 zetten we in op de realisatie van 35 collectief georganiseerde energiebesparende renovaties per 1000 wooneenheden.
- OD 4.2. We verbeteren de energieprestaties van niet-residentiële gebouwen en installaties.
- OD 4.3. Het aantal huishoudens met moeilijkheden om de energiefacturen te betalen, daalt met minstens 25%.
- OD 4.4. Het aandeel sociale huurwoningen stijgt volgens de richtlijnen van het nieuw bindend sociaal objectief

5. Systematische keuze voor alternatief vervoer

- OD 5.1. We stimuleren een modal shift, zodat minstens 40% van de verplaatsingen in onze gemeente te voet, per (elektrische) fiets, step of openbaar vervoer gebeuren.
- OD 5.2. We voeren een stimulerend beleid om elektrische mobiliteit een boost te geven.
- OD 5.3. We stimuleren bedrijven om hun goederentransport te optimaliseren en te vergroenen.
- OD 5.4. We voorzien een toegangspunt voor een deelsysteem op verschillende strategische plaatsen (per 1000 inwoners voorzien we in 1 toegangspunt voor een (koolstofvrij) deelsysteem tegen 2030).

6. Transitie van fossiel naar hernieuwbaar

- OD 6.1. We verhogen de productie en opslag van hernieuwbare stroom in de gemeente in lijn met het regionale doel om 32% het lokaal energieverbruik uit hernieuwbare energiebronnen te halen.
- OD 6.2. We ondersteunen de productie van groene warmtevoorziening in lijn met het regionale doel om 32% van het regionale energieverbruik uit hernieuwbare energiebron te halen.

7. Groenblauwe netwerken als basis voor klimaatadaptatie

- OD 7.1. We vergroenen het grondgebied van Balen met 1 boom en een halve m haag of gevelbeplanting per inwoner.
- OD 7.2. We verminderen de verhardingsgraad en stimuleren de inwoners om te ontharden.
- OD 7.3. We verlagen het risico op overstromingen en droogte, rekening houdend met klimaatscenario's door in 1m³ extra opvang of infiltratiecapaciteit voor regenwater per inwoner te voorzien vanaf 2021 t.e.m. 2030.
- OD 7.4. We reduceren hittestress in woonomgevingen, zodat het aantal extra overlijdens door hitte niet meer toeneemt.
- OD 7.5. We houden regenwater en oppervlaktewater voldoende vast, zodat waterlopen niet verder verdrogen.
- OD 7.6. We zorgen ervoor dat het aantal gebouwen met wateroverlast niet langer toeneemt.

8. Burgerparticipatie

- OD 8.1. We informeren, sensibiliseren, engageren en betrekken verschillende doelgroepen rond het klimaatthema.
- OD 8.2. We stimuleren meer participatie in hernieuwbare energie.